

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a Mgr. Aleše Roztočila v právní věci žalobce: **P. Č.**, proti žalovanému: **Vrchní soud v Praze**, se sídlem náměstí Hrdinů 1300, Praha 4, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 31. 1. 2013, č. j. 10 A 44/2012 - 40,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Městský soud v Praze usnesením ze dne 31. 1. 2013, č. j. 10 A 44/2012 - 40, zastavil řízení o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením, kterou se žalobce domáhal vydání tohoto rozsudku: „*zakazuje se VS v Praze, aby pokračoval v porušování žalobcova práva na účinný opravný prostředek, a přikazuje se ČR - VS v Praze, aby obnovila stav před zásahem (nevydání rozhodnutí o stížnosti ze 4. června 2011) a neprodleně poskytla informace pod body 1-19 žádosti z 3. května 2011 nebo neprodleně vydala rozhodnutí o stížnosti*“.

V odůvodnění tohoto rozhodnutí soud uvedl, že usnesením ze dne 24. 8. 2012, č. j. 10 A 44/2012 - 23, nepřiznal žalobci osvobození od soudních poplatků; kasační stížnost žalobce proti tomuto usnesení byla zamítnuta rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2012, č. j. 9 Aps 6/2012 - 10. Městský soud v Praze poté žalobce usnesením ze dne 14. 12. 2012, č. j. 10 A 44/2012 - 36, vyzval k zaplacení soudního poplatku. Žalobce byl současně poučen o tom, že pokud nebude soudní poplatek ve stanovené lhůtě zaplacen, bude řízení zastaveno. Žalobce přes výzvu soudní poplatek

nezaplatil, proto Městský soud v Praze podle § 9 odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, řízení zastavil. Soud nevyhověl žádosti žalobce o prodloužení lhůty o několik měsíců. Pokud by soud žádosti vyhověl, postupoval by zcela proti smyslu zákonné úpravy, která vychází z předpokladu, že soudní poplatek má být uhrazen již při zahájení řízení, příp. v krátké době poté. Soud musí chránit i procesní práva žalovaného, který může legitimně očekávat, že soud v přiměřené lhůtě rozhodne o tom, zda žalovaným vydané rozhodnutí je nebo není v souladu s právními předpisy. Soud rovněž poukázal na to, že žádost žalobce o osvobození od soudních poplatků byla zamítnuta z toho důvodu, že žalobce institutu osvobození od soudních poplatků zneužívá. Pokud by soud za této situace prodloužil žalobci lhůtu a povolil mu zaplacení poplatku ve splátkách, zcela by tím popřel smysl předchozích vydaných rozhodnutí. Ze stejných důvodů, pro něž bylo žalobci odepřeno osvobození od soudních poplatků, je tak namístě i nevyhovění jeho žádosti o povolení splátek k zaplacení soudního poplatku.

V kasační stížnosti proti tomuto usnesení žalobce (dále jen „stěžovatel“) namítal, že mu soud k zaplacení soudního poplatku poskytl nepřiměřenou lhůtu. Soud měl na stěžovatele nahlížet jako na osobu, která nemá dostatek prostředků, a dbát toho, že vyžaduje poplatek od osoby v hmotné nouzi, neboť si musel být vědom toho, že stěžovatel nakládá s malými finančními prostředky. Z jiných rozhodnutí soudu plyne, že soud nerozlišuje mezi poplatkem za úkon a za návrh na zahájení řízení. Soud podle stěžovatele dostatečně nezdůvodnil délku lhůty k zaplacení soudního poplatku a nevyvrátil opodstatněnost zahájeného soudního řízení. Nemůže obstát ani diskriminační úsudek, že stěžovatel nemá právo na informace, odůvodněný vágními slovy *„životní sféry“*. Zákon podle stěžovatele neomezuje přístup k informacím tím, že žadatel musí uvážit, zda bude mít později prostředky na vymožení informací soudní cestou. Soud opomenul, že každá osoba je oprávněna požádat povinný subjekt o jakékoliv informace, a to i opakovaně, a může se domáhat i soudní ochrany. Stěžovatel odmítl úvahu soudu o povinnosti chránit procesní práva žalovaného; jedná se o právo na vydání rozhodnutí v přiměřené době, které v civilním řízení svědčí toliko žalobci. Konstatoval, že rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 9 Aps 6/2012 je absurdní, neboť potvrzuje procesní akt Městského soudu v Praze; Nejvyšší správní soud by proto neměl brát na uvedený rozsudek ohled a měl by přezkoumat i usnesení o neosvobození od soudního poplatku. Stěžovatel proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil.

Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost přípustnou, neboť podle jeho konstantní judikatury *„[v] řízení o kasační stížnosti proti usnesení městského, resp. krajského soudu, o zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku za předchozí kasační stížnost by trvání na splnění poplatkové povinnosti znamenalo řetězení řešeného problému a ve svém důsledku by popíralo smysl samotného řízení. Tato okolnost proto sama o sobě nemůže bránit projednání věci a vydání meritorního rozhodnutí.“* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 4. 2007, č. j. 9 As 3/2007 - 77, www.nssoud.cz). Ze stejného důvodu nelze trvat ani na povinném zastoupení stěžovatele advokátem v řízení o kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení v souladu s § 109 odst. 3 a 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“),

vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil v kasační stížnosti. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti. Z obsahu kasační stížnosti plyne, že ji stěžovatel podal z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.

Podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. *kasační stížnost lze podat pouze z důvodu tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu nebo o zastavení řízení.*

Kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud předesílá, že předmětem tohoto soudního řízení je toliko přezkoumání usnesení o zastavení řízení, nikoliv přezkoumání předchozího usnesení ze dne 24. 8. 2012, kterým stěžovatel nebyl osvobozen od soudního poplatku. Kasační stížnost stěžovatele proti zmíněnému usnesení ze dne 24. 8. 2012 byla projednána v jiném řízení a pravomocně zamítnuta rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2012, č. j. 9 Aps 6/2012 - 10, kterým je v tomto řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud vázán. K námitkám stěžovatele zpochybňujícím usnesení o neosvobození od soudního poplatku proto Nejvyšší správní soud nepřihlížel.

Podle § 47 písm. c) s. ř. s. *soud řízení usnesením zastaví, stanoví-li tak tento nebo zvláštní zákon.*

Podle § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích, *nebyl-li poplatek za řízení splatný podáním návrhu na zahájení řízení, odvolání, dovolání nebo kasační stížnosti zaplacen, soud vyzve poplatníka k jeho zaplacení ve lhůtě, kterou mu určí; po marném uplynutí této lhůty soud řízení zastaví.* Podle odst. 3 téhož ustanovení *soud poplatníka ve výzvě poučí o tom, že řízení zastaví, jestliže poplatek nebude ve stanovené lhůtě zaplacen*.

Městský soud v Praze usnesením ze dne 14. 12. 2012, č. j. 10 A 44/2012 - 36, stěžovatele vyzval k zaplacení soudního poplatku a stanovil mu k tomu lhůtu deseti dnů. Stěžovatel v této lhůtě, ani později soudní poplatek nezaplatil, ačkoliv byl řádně poučen o následcích nezaplacení poplatku. Stěžovatel tedy navzdory poučení nesplnil poplatkovou povinnost, což vedlo Městský soud v Praze k vydání rozhodnutí o zastavení řízení.

Lhůtu k zaplacení soudního poplatku, kterou Městský soud v Praze stanovil v délce deseti dnů, považuje Nejvyšší správní soud za přiměřenou; ostatně sám Nejvyšší správní soud stanovuje v případě stěžovatele i kratší lhůty k zaplacení soudního poplatku (např. pět dnů). Nejvyšší správní soud připomíná, že se jedná o lhůtu dodatečnou - náhradní, neboť poplatek za žalobu je splatný dnem jejího podání, a stěžovatel byl tedy povinen kolkové známky v příslušné výši vylepit na podanou žalobu. Pokud tak neučinil, nepostupoval v souladu se zákonem. V takovém případě je soud povinen účastníka řízení vyzvat ke splnění povinnosti a účastník má možnost napravit své opomenutí a dodatečně soudní poplatek zaplatit v soudem stanovené lhůtě (obdobně např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 11. 2012, č. j. 2 As 135/2012 - 8, www.nssoud.cz).

Při stanovení lhůty k zaplacení soudního poplatku není soud povinen přihlížet k majetkovým poměrům účastníka řízení, neboť tyto poměry zásadně hodnotí pouze ve

vztahu k případné žádosti o osvobození od soudních poplatků. Délku lhůty přitom soud nemusí podrobněji zdůvodňovat; postačí, jestliže stanoví lhůtu přiměřenou.

Pokud stěžovatel uvádí, že Městský soud v Praze v jiných rozhodnutích nerozlišuje mezi poplatkem za úkon a poplatkem za návrh na zahájení řízení, nelze než uvést, že předmětem přezkumu v rámci řízení o kasační stížnosti nebyla tato „jiná rozhodnutí", nýbrž toliko shora označené napadené usnesení, z něhož je patrno, že Městský soud v Praze poplatkovou povinnost v dané věci spojuje s návrhem na zahájení řízení.

Namítá-li stěžovatel, že Městský soud v Praze nevyvrátil opodstatněnost zahájeného soudního řízení, Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že žaloba nebyla meritorně projednávána z důvodu nezaplacení soudního poplatku, proto nebylo třeba vyvracet její opodstatněnost.

K tvrzení stěžovatele, že zákon neomezuje přístup k informacím dostatkem prostředků na vymožení informací soudní cestou, Nejvyšší správní soud uvádí, že podle čl. 36 odst. 4 Listiny základních práv a svobod *podmínky a podrobnosti práva na soudní a jinou právní ochranu upravuje zákon*. Jednou z těchto podmínek je i zaplacení soudního poplatku v případě, kdy je poplatková povinnost dána zákonem. Zákonný požadavek zaplacení soudního poplatku nemůže být proto považován za porušení práva na přístup k soudu, resp. práva na spravedlivý proces. Obdobně vnímá soudní poplatky rovněž Ústavní soud, který je řadí mezi podmínky realizace práva na soudní ochranu. V nálezu ze dne 3. 8. 1999, sp. zn. IV. ÚS 162/99, Ústavní soud uvedl, že *„úprava poplatkové povinnosti či osvobození od ní provedená zákonem České národní rady č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, představuje jeden ze základních momentů podmiňujících právo na soudní ochranu ve smyslu čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina"). Stanovil-li totiž zákon i v tomto směru pevná pravidla umožňující přístup k soudu také splněním v něm obsažených podmínek, potom tyto podmínky musí respektovat nejen ten, kdo se dovolává práva na soudní ochranu, ale také stát prostřednictvím orgánu soudní moci."*

Nejvyšší správní soud připouští, že úvaha Městského soudu v Praze o povinnosti chránit procesní práva žalovaného, který může legitimně očekávat, že soud v přiměřené lhůtě rozhodne o tom, zda žalovaným vydané rozhodnutí je nebo není v souladu s právními předpisy, nebyla zcela přiléhavá. Především nutno poznamenat, že v dané věci nešlo o řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu. Tento závěr však nic nemění na skutečnosti, že žádosti stěžovatele o prodloužení lhůty k zaplacení soudního poplatku nebylo možné vyhovět mimo jiné s ohledem na charakter sporu a na důvody podrobně popsané v usnesení o neosvobození od soudních poplatků (předmětem řízení byla jedna z mnoha žádostí o poskytnutí informací, jež stěžovatel adresuje různým institucím). Zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku proto ani nemohlo stěžovateli způsobit újmu předpokládanou v § 9 odst. 4 písm. c) zákona o soudních poplatcích.

S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud uzavírá, že stěžovatel byl řádně vyzván k zaplacení soudního poplatku a navzdory poučení o možnosti zastavení řízení této výzvě nevyhověl, proto Městský soud v Praze postupoval zcela v souladu se zákonem, jestliže řízení o žalobě podle § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích ve spojení s § 47 písm. c) s. ř. s. zastavil.

Nejvyšší správní soud uzavírá, že nezjistil namítanou nezákonnost napadeného rozhodnutí, a proto kasační stížnost proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 31. 1. 2013, č. j. 10 A 44/2012 - 40, podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl jako nedůvodnou.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 věty první a § 120 s. ř. s. Úspěšnému žalovanému žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly a stěžovatel nebyl v řízení úspěšný, žádný z účastníků proto nemá právo na náhradu nákladů tohoto řízení.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. března 2013

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu